

GIÁ TRỊ TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ PHÁT TRIỂN TOÀN DIỆN CON NGƯỜI QUA GIÁO DỤC TRONG BỐI CẢNH ĐỔI MỚI GIÁO DỤC

Nguyễn Đình Hà

Trường đại học Công nghiệp thành phố Hồ Chí Minh

Email: hadaihocn4@gmail.com

Tóm tắt: Bài viết phân tích hệ thống tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển toàn diện con người Việt Nam thông qua giáo dục, làm rõ giá trị lý luận và ý nghĩa thực tiễn sâu sắc trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện nền giáo dục hiện nay. Trên nền tảng quan điểm “giáo dục là quốc sách hàng đầu”, Hồ Chí Minh đã xác lập một mô hình giáo dục toàn diện, kết hợp hài hòa giữa các yếu tố đức - trí - thể - mỹ - lao động - tinh thần quốc tế, qua đó hình thành mẫu hình con người mới xã hội chủ nghĩa vừa có lý tưởng cách mạng, vừa có năng lực sáng tạo và bản lĩnh hội nhập. Bài viết luận giải sự kế thừa và vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh trong các chủ trương, chính sách lớn của Đảng và Nhà nước, đặc biệt là Nghị quyết 29-NQ/TW, chương trình giáo dục phổ thông 2018, các chiến lược phát triển nguồn nhân lực giai đoạn chuyển đổi số và hội nhập quốc tế. Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục không chỉ là nền tảng lý luận xuyên suốt mà còn là động lực tư tưởng - chính trị cho công cuộc phát triển bền vững quốc gia trong thế kỷ XXI.

Từ khóa: Con người toàn diện, giáo dục cách mạng, Hồ Chí Minh, phát triển bền vững, trồng người.

THE IDEOLOGICAL VALUES OF HO CHI MINH'S THOUGHT ON COMPREHENSIVE HUMAN DEVELOPMENT THROUGH EDUCATION IN THE CONTEXT OF EDUCATIONAL RENEWAL

Abstract: This article analyzes Ho Chi Minh's system of thought on the comprehensive development of the Vietnamese people through education, clarifying its theoretical value and profound practical significance in the context of today's fundamental and comprehensive educational reform. Grounded in the view that “education is the foremost national policy,” Ho Chi Minh established a model of holistic education that harmoniously integrates morality, intellect, physical development, aesthetics, labor, and internationalism. Through this model, he envisioned a new socialist person who possesses revolutionary ideals as well as creative capacity and the competence to integrate internationally. The article further explains how Ho Chi Minh's thought has been inherited and applied in major policies and guidelines of the Party and the State, especially Resolution No. 29-NQ/TW, the 2018 General Education Curriculum, and human resource development strategies in the era of digital transformation and international integration. Ho Chi Minh's educational thought is not only a consistent theoretical foundation but also an ideological and political driving force for sustainable national development in the twenty-first century.

Keywords: comprehensive human development; revolutionary education; Ho Chi Minh; sustainable development; cultivating people.

Nhận bài: 23/11/2025

Phản biện: 21/12/2025

Duyệt đăng: 26/12/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Chủ tịch Hồ Chí Minh - lãnh tụ thiên tài của cách mạng Việt Nam - không chỉ là người khởi xướng và dẫn dắt sự nghiệp giải phóng dân tộc, mà còn là người đặt nền móng cho tư tưởng phát triển toàn diện con người thông qua giáo dục. Hồ Chí Minh nhấn mạnh muốn cứu nước và giải phóng dân tộc không có con đường nào khác ngoài con đường cách mạng vô sản, nhưng muốn đi con đường cách mạng thì trước hết cần phải có tri thức. Người cho rằng: “một dân tộc dốt là một dân tộc yếu”. Trong hệ thống tư tưởng của Người, giáo dục không chỉ đơn thuần là lĩnh vực xã hội, mà là công cụ chiến lược để phát triển toàn diện trí - đức - thể - mỹ của con người, bồi dưỡng năng lực sáng tạo và phẩm chất đạo đức cho thế hệ công dân mới.

Bước vào thời kỳ đổi mới và hội nhập quốc tế sâu rộng, Đảng ta tiếp tục khẳng định tư tưởng lấy con người làm trung tâm của sự phát triển. Văn kiện Đại hội XIII của Đảng nhấn mạnh: “Phát huy tối đa nhân tố con người, coi con người là trung tâm, chủ thể, nguồn lực quan trọng và mục tiêu của sự phát triển, lấy giá trị văn hóa con người Việt Nam là nền tảng, sức mạnh nội sinh quan trọng bảo đảm sự phát triển bền vững”. Tư tưởng này được cụ thể hóa trong Nghị quyết số 29-NQ/TW (2013) về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, với mục tiêu: “Giáo dục con người Việt Nam phát triển toàn diện và phát huy tốt nhất tiềm năng, khả năng sáng tạo của mỗi cá nhân; yêu gia đình, yêu Tổ quốc, yêu đồng bào; sống tốt và làm việc hiệu quả”.

Trong mỗi liên hệ đó, việc tiếp cận, làm rõ và vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển con người qua giáo dục trở thành yêu cầu cấp thiết, không chỉ để hoàn thiện lý luận giáo dục cách mạng, mà còn nhằm nâng cao hiệu quả thực tiễn trong công cuộc đổi mới giáo dục hiện nay. Bài viết đóng góp vào việc khái quát một cách hệ thống, logic tư tưởng giáo dục của Hồ Chí Minh dưới góc nhìn phát triển con người toàn diện, qua đó cung cấp những luận cứ lý luận và gợi mở thực tiễn cho quá trình xây dựng nền giáo dục hiện đại, nhân văn và phát triển bền vững.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về vai trò của giáo dục trong phát triển con người

Giáo dục đạo đức (Đức dục)

Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, giáo dục đạo đức giữ vị trí trung tâm trong quá trình phát triển toàn diện con người. Người luôn nhấn mạnh rằng phẩm chất đạo đức không chỉ là nền tảng nhân cách cá nhân, mà còn là yếu tố quyết định sự thành công của cách mạng và sự bền vững của quốc gia. Đối với thanh thiếu niên - lực lượng kế thừa sự nghiệp cách mạng - Hồ Chí Minh yêu cầu phải thường xuyên rèn luyện “năm cái yêu”: ”yêu Tổ quốc, yêu nhân dân, yêu lao động, yêu khoa học, yêu trọng của công”. Đây là hệ giá trị đạo đức căn bản, kết tinh từ truyền thống yêu nước, nhân văn của dân tộc và những yêu cầu mới của thời đại. Những phẩm chất này tạo nên nền tảng “vừa hồng vừa chuyên” - vừa có đạo đức trong sáng, vừa có chuyên môn vững vàng - cho mỗi con người mới.

Hồ Chí Minh không chỉ đề ra những chuẩn mực đạo đức trừu tượng, mà còn cụ thể hóa thành những hành vi, thái độ thiết thực trong học tập, lao động và cuộc sống hàng ngày. Người căn dặn thế hệ trẻ ở trường học phải “kính thầy, yêu bạn, đoàn kết và giúp đỡ lẫn nhau”, ở nhà thì “yêu kính và giúp đỡ cha mẹ”, ngoài xã hội thì tùy sức mà tham gia việc có ích chung. Những lời dạy đó nhằm hình thành lớp người có lý tưởng cách mạng, sống cần, kiệm, liêm, chính, kiên trì vượt qua khó khăn vì lợi ích dân tộc.

Giáo dục trí tuệ (Trí dục)

Trong hệ thống tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển con người, giáo dục trí tuệ giữ vai trò đặc biệt quan trọng, gắn liền với yêu cầu xây dựng

nguồn nhân lực trí thức phục vụ sự nghiệp cách mạng. Người luôn coi trọng việc học tập văn hóa, khoa học, kỹ thuật như phương thức cơ bản để bồi dưỡng năng lực tư duy, sáng tạo và làm chủ khoa học công nghệ hiện đại. Hồ Chí Minh nhắc nhở học sinh: “ôn lại những điều đã học, học thêm những tri thức mới” để không ngừng nâng cao hiểu biết, nhấn mạnh yêu cầu học tập liên tục, suốt đời nhằm không ngừng nâng cao trình độ, đáp ứng những biến đổi nhanh chóng của thực tiễn xã hội.

Trong quá trình lãnh đạo sự nghiệp xây dựng đất nước, Hồ Chí Minh khẳng định rằng việc học tập phải toàn diện, không chỉ giới hạn ở tri thức văn hóa phổ thông, mà còn bao gồm lý luận chính trị, chuyên môn kỹ thuật và khoa học công nghệ hiện đại. Người nhấn mạnh rằng muốn tham gia xây dựng chủ nghĩa xã hội và bắt kịp trình độ phát triển của nhân loại, mỗi người cần có đủ cả “tài và đức”. Việc học, theo Hồ Chí Minh, không chỉ nhằm mục đích cá nhân, mà phải gắn với trách nhiệm xã hội: “Đề phụng sự Tổ quốc, phụng sự nhân dân, làm cho dân giàu, nước mạnh, tức là để làm trọn nhiệm vụ người chủ của nước nhà”. Quan niệm giáo dục trí tuệ của Hồ Chí Minh mang tính toàn diện và hiện đại, coi trọng tính thực tiễn, khả năng sáng tạo và năng lực áp dụng tri thức vào lao động, sản xuất và quản lý xã hội.

Giáo dục thể chất (Thể dục)

Giáo dục thể chất chiếm một vị trí quan trọng trong tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển toàn diện con người. Người cho rằng thể lực khỏe mạnh không chỉ là nhu cầu cá nhân, mà còn là điều kiện thiết yếu để xây dựng một dân tộc cường thịnh. Hồ Chí Minh chỉ rõ mục tiêu cơ bản của giáo dục thể chất là “để làm cho thân thể mạnh khỏe” và mỗi người cần giữ vệ sinh cá nhân và vệ sinh công cộng tốt, luôn gắn kết sức khỏe cá nhân với sức mạnh tập thể, sức mạnh quốc gia. Người nhấn mạnh mối liên hệ mật thiết giữa thể lực của mỗi cá nhân với vận mệnh quốc gia: “Mỗi một người dân yếu ớt tức là cả nước yếu ớt, mỗi một người dân mạnh khỏe tức là cả nước mạnh khỏe”. Vì vậy, việc rèn luyện thể dục, thể thao không chỉ mang ý nghĩa cá nhân mà còn được Hồ Chí Minh xác định là “bổn phận của mỗi một người yêu nước”. Từ góc độ đó, Hồ Chí Minh đặt giáo dục thể chất ngang tầm với giáo dục trí tuệ và đạo đức trong

việc hình thành con người mới xã hội chủ nghĩa. Quan điểm giáo dục thể chất của Hồ Chí Minh mang tính hiện đại sâu sắc, coi trọng cả yếu tố thể lực và vệ sinh cá nhân - cộng đồng. Người nhắc nhở mỗi người dân không chỉ rèn luyện thân thể mà còn phải giữ gìn vệ sinh cá nhân và môi trường sống, xây dựng nếp sống văn minh, lành mạnh.

Giáo dục thẩm mỹ (Mỹ dục)

Trong hệ thống tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển toàn diện con người, giáo dục thẩm mỹ (mỹ dục) được đặt ở vị trí quan trọng nhằm hình thành thị hiếu, nhân cách và lối sống văn minh cho thế hệ công dân mới. Người nhấn mạnh rằng giáo dục thẩm mỹ không chỉ rèn luyện khả năng cảm thụ cái đẹp trong nghệ thuật, mà còn xây dựng thái độ tôn trọng, yêu chuộng cái đẹp trong đời sống tinh thần và trong hành vi ứng xử hàng ngày. Hồ Chí Minh chỉ rõ mỹ dục giúp con người “phân biệt cái gì là đẹp, cái gì là không đẹp”, qua đó xây dựng thị hiếu lành mạnh, lối sống văn minh. từ đó giúp mỗi cá nhân hình thành khả năng thẩm định, lựa chọn và hướng tới những giá trị chân - thiện - mỹ. Giáo dục thẩm mỹ, theo Hồ Chí Minh, có vai trò thiết yếu trong việc bồi dưỡng nhân cách, ngăn ngừa sự xâm nhập của những thói hư, tật xấu, góp phần xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh.

2.2. Những nội dung cốt lõi trong tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển toàn diện con người qua giáo dục

Giáo dục đạo đức (Đức dục)

Trong tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển toàn diện con người, giáo dục đạo đức giữ vai trò nền tảng, được coi là “gốc” của nhân cách và là yếu tố định hướng cho toàn bộ hoạt động trí tuệ, hành vi của con người. Người quan niệm rằng một xã hội chỉ có thể bền vững nếu mỗi cá nhân được hình thành trên nền tảng đạo đức trong sáng, giàu lý tưởng cách mạng và tinh thần nhân văn. Ngay từ những năm đầu của nền giáo dục cách mạng, Hồ Chí Minh đã xác định nhiệm vụ trọng tâm là giáo dục đạo đức yêu nước, thương dân, cần kiệm liêm chính cho thế hệ trẻ. Trong Thư gửi học sinh nhân dịp khai giảng năm học 1955, Người đã định nghĩa đức dục thông qua “năm cái yêu”: yêu Tổ quốc, yêu nhân dân, yêu lao động, yêu khoa học và yêu của công. Những nội dung này không chỉ phản ánh phẩm chất đạo đức cá nhân, mà còn xác lập các chuẩn mực giá trị xã hội mới, gắn bó chặt chẽ giữa lợi ích cá nhân với lợi ích cộng đồng và quốc gia. Hồ Chí Minh nhấn mạnh mối quan hệ

biện chứng giữa đức và tài, khẳng định: “Có tài mà không có đức là người vô dụng; có đức mà không có tài thì làm việc gì cũng khó”.

Giáo dục trí tuệ (Trí dục)

Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, giáo dục trí tuệ giữ vai trò then chốt trong việc phát triển toàn diện con người Việt Nam mới. Người xác định tri thức là nhân tố cơ bản tạo nên năng lực tư duy, sáng tạo và khả năng thích ứng với sự vận động không ngừng của xã hội hiện đại. Từ rất sớm, Hồ Chí Minh đã đề cao vai trò của giáo dục trí tuệ gắn với thực tiễn xây dựng đất nước. Trong Thư gửi học sinh nhân ngày khai trường đầu tiên của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa (9/1945), Người nhấn mạnh nhiệm vụ của nền giáo dục mới là “đào tạo các em nên những người công dân hữu ích cho nước Việt Nam, một nền giáo dục làm phát triển hoàn toàn những năng lực sẵn có của các em”. Tư tưởng giáo dục trí tuệ của Hồ Chí Minh không chỉ hướng đến việc truyền thụ kiến thức đơn thuần, mà còn chú trọng rèn luyện năng lực tư duy độc lập, tư duy phản biện và khả năng sáng tạo.

Giáo dục thẩm mỹ (Mỹ dục)

Trong tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển toàn diện con người, giáo dục thẩm mỹ giữ một vai trò không thể thiếu, nhằm bồi dưỡng tâm hồn trong sáng, tình cảm nhân văn và thị hiếu thẩm mỹ lành mạnh cho mỗi cá nhân. Người nhận thức sâu sắc rằng cùng với sự phát triển của tri thức và đạo đức, sự hoàn thiện cảm thụ thẩm mỹ sẽ góp phần nâng cao giá trị nhân cách, làm phong phú đời sống tinh thần của con người. Hồ Chí Minh cho rằng con người ai cũng “có khát vọng vươn tới cái hay, cái đẹp, cái cao cả”, xã hội càng văn minh thì nhu cầu thẩm mỹ càng cao. Vì vậy, giáo dục thẩm mỹ không chỉ đơn thuần là trang bị kiến thức về nghệ thuật, mà còn hướng đến việc hình thành năng lực cảm thụ, đánh giá cái đẹp, cái thiện trong đời sống và trong các sản phẩm văn hóa - nghệ thuật. Người đặc biệt quan tâm đến việc tích hợp giáo dục văn hóa, nghệ thuật trong nhà trường nhằm nuôi dưỡng tâm hồn phong phú, tinh cảm thẩm mỹ trong sáng cho thế hệ trẻ. Việc giáo dục thẩm mỹ, theo Hồ Chí Minh, phải góp phần xây dựng thị hiếu lành mạnh, đấu tranh chống lại những biểu hiện lệch chuẩn, dung tục trong xã hội, đồng thời phát triển ý thức sáng tạo và trân trọng giá trị văn hóa truyền thống dân tộc. Giáo dục thẩm mỹ được Người đặt ngang hàng với đức dục, trí dục và thể dục trong cấu trúc nhân cách con người mới

xã hội chủ nghĩa.

2.3. Giá trị lý luận và ý nghĩa thực tiễn trong bối cảnh hiện nay

Giá trị lý luận

Một là, tư tưởng Hồ Chí Minh xác lập hệ thống lý luận toàn diện, biện chứng về vai trò trung tâm của con người trong sự nghiệp cách mạng, trong đó giáo dục được định vị là phương tiện chiến lược để phát triển con người toàn diện, phục vụ sự nghiệp phát triển quốc gia. Hồ Chí Minh khẳng định, trong bất kỳ giai đoạn cách mạng nào, từ đấu tranh giải phóng dân tộc đến xây dựng chủ nghĩa xã hội, con người luôn là nhân tố quyết định. Hồ Chí Minh đặt con người vào vị trí chủ thể trung tâm, vừa là người thực hiện, vừa là mục tiêu cuối cùng của sự nghiệp cách mạng. Để hình thành những con người như vậy, Hồ Chí Minh đặc biệt đề cao vai trò của giáo dục - quá trình tác động có hệ thống nhằm phát triển phẩm chất, năng lực toàn diện cho mỗi cá nhân. Khác với một số quan niệm giản đơn coi giáo dục chủ yếu là truyền đạt tri thức, Hồ Chí Minh xác định giáo dục phải hướng tới phát triển con người một cách toàn diện về đạo đức, trí tuệ, thể chất, thẩm mỹ và lý tưởng sống. Người cho rằng sự phát triển nhân cách cá nhân không thể tách rời những yêu cầu của sự nghiệp cách mạng và lợi ích cộng đồng.

Hai là, tư tưởng Hồ Chí Minh cung cấp cơ sở lý luận vững chắc cho việc xây dựng nền giáo dục toàn diện, nhân văn, hiện đại, đáp ứng yêu cầu xây dựng xã hội chủ nghĩa và phát triển bền vững quốc gia. Hồ Chí Minh luôn nhấn mạnh tính toàn diện của giáo dục trong phát triển nhân cách con người. Người đề ra nguyên lý giáo dục đức - trí - thể - mỹ - lao động sản xuất, coi đó là năm mặt không thể thiếu để hình thành con người mới xã hội chủ nghĩa. Trong đó, đạo đức được xem là gốc, là nền tảng để phát huy tài năng và trí tuệ; tri thức là phương tiện để thực hành lý tưởng; thể chất là điều kiện để thực hiện mọi hoạt động; thẩm mỹ là yếu tố tinh thần làm phong phú đời sống tâm hồn; còn lao động sản xuất là môi trường thực tiễn để con người trưởng thành. Hồ Chí Minh đặc biệt nhấn mạnh mối liên hệ hữu cơ giữa các yếu tố này. Người cho rằng: “Có tài mà không có đức là người vô dụng, có đức mà không có tài thì làm việc gì cũng khó”. Do đó, giáo dục phải gắn liền giữa dạy chữ với dạy người, giữa học tập lý luận với thực tiễn lao động, sản xuất, giữa bồi dưỡng tri thức và rèn luyện đạo đức cách mạng. Quan

điểm của Hồ Chí Minh về xây dựng nền giáo dục toàn diện đã đặt cơ sở lý luận quan trọng cho các chiến lược đổi mới giáo dục Việt Nam hiện nay. Nghị quyết số 29-NQ/TW năm 2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đã cụ thể hóa quan điểm này: “Phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học; lấy phát triển phẩm chất và năng lực làm mục tiêu cơ bản, phát triển hài hòa đức, trí, thể, mỹ và kỹ năng nghề nghiệp”.

Ý nghĩa thực tiễn

Chủ trương đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục Việt Nam được định hướng sâu sắc bởi tư tưởng Hồ Chí Minh về “trồng người”. Nghị quyết 29-NQ/TW (2013) của Ban Chấp hành Trung ương đã cụ thể hóa tư tưởng này bằng mục tiêu giáo dục rõ ràng: “Giáo dục con người Việt Nam phát triển toàn diện và phát huy tốt nhất tiềm năng, khả năng sáng tạo của mỗi cá nhân; yêu gia đình, yêu Tổ quốc, yêu đồng bào; sống tốt và làm việc hiệu quả”. Tư tưởng Hồ Chí Minh nhấn mạnh phát triển con người toàn diện, hài hòa đức - trí - thể - mỹ, và ngày nay điều đó được thể hiện trong mọi cấp học qua việc chú trọng cả phẩm chất đạo đức lẫn năng lực của người học. Chương trình giáo dục phổ thông 2018 chẳng hạn, đã chuyển mạnh từ truyền thụ kiến thức sang phát triển phẩm chất, năng lực, coi người học là trung tâm. Nội dung “học đi đôi với hành, lý luận gắn với thực tiễn; giáo dục nhà trường kết hợp với giáo dục gia đình và xã hội” được quán triệt, phản ánh đúng tinh thần Hồ Chí Minh về gắn giáo dục với đời sống và lao động sản xuất. Các môn học mới và phương pháp dạy học tích cực (như dạy học dự án, STEM, trải nghiệm sáng tạo) đều nhằm phát huy tính chủ động, sáng tạo của học sinh - đúng như Hồ Chí Minh từng mong muốn “đào tạo các em nên những người công dân hữu ích... làm phát triển hoàn toàn những năng lực sẵn có của các em”.

Bên cạnh đó, tư tưởng đề cao giáo dục đạo đức cách mạng của Hồ Chí Minh đã và đang thấm nhuần trong hệ thống chính sách giáo dục. Nội dung giáo dục công dân, đạo đức, lối sống được đưa vào từ bậc học nhỏ, nhằm tạo dựng nền tảng “vừa hồng, vừa chuyên” cho thế hệ trẻ. Các phong trào như “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” trong trường học, hay việc xây dựng bộ quy tắc ứng xử văn hóa trong cơ sở giáo dục, đều xuất phát từ tư tưởng Hồ Chí Minh lấy đức dục làm gốc của nhân cách.

Đặc biệt, tinh thần quốc tế trong tư tưởng Hồ Chí Minh đã định hướng cho giáo dục Việt Nam trong việc nuôi dưỡng tầm nhìn và trách nhiệm toàn cầu ở thế hệ trẻ. Ngay từ những năm 1920, Hồ Chí Minh đã đòi hỏi người cách mạng phải có tinh thần đồng chí rộng rãi với bạn bè quốc tế và bài trừ tư tưởng hẹp hòi. Ngày nay, hệ thống giáo dục đề cao việc hội nhập quốc tế qua dạy và học ngoại ngữ, đưa nội dung giáo dục công dân toàn cầu vào chương trình, thúc đẩy các chương trình trao đổi du học sinh, liên kết đào tạo với nước ngoài. Tư tưởng về đoàn kết quốc tế và học hỏi tinh hoa nhân loại của Hồ Chí Minh đã và đang thể hiện trong chính sách mở cửa giáo dục: khuyến khích du học, hợp tác quốc tế về khoa học - công nghệ, đồng thời giáo dục học sinh tinh thần yêu chuộng hòa bình, tôn trọng đa dạng văn hóa. Nhờ đó, thế hệ công dân Việt Nam thời đại mới vừa có bản sắc dân tộc vững vàng, vừa có tầm nhìn toàn cầu và ý thức trách nhiệm đối với các vấn đề chung của nhân loại - đúng như mục tiêu mà Chủ tịch Hồ Chí Minh hằng mong mỏi. Ngày nay, hệ thống giáo dục đề cao việc hội nhập quốc tế qua dạy và học ngoại ngữ, đưa nội dung giáo dục công dân toàn cầu vào chương trình, thúc đẩy các chương trình trao đổi du học sinh, liên kết đào tạo với nước ngoài. Tư tưởng về đoàn kết quốc tế và học hỏi tinh hoa nhân loại của Hồ Chí Minh đã và đang thể hiện trong chính sách mở cửa giáo dục:

khuyến khích du học, hợp tác quốc tế về khoa học - công nghệ, đồng thời giáo dục học sinh tinh thần yêu chuộng hòa bình, tôn trọng đa dạng văn hóa. Nhờ đó, thế hệ công dân Việt Nam thời đại mới vừa có bản sắc dân tộc vững vàng, vừa có tầm nhìn toàn cầu và ý thức trách nhiệm đối với các vấn đề chung của nhân loại - đúng như mục tiêu mà Chủ tịch Hồ Chí Minh hằng mong mỏi.

III. KẾT LUẬN

Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục thể hiện một hệ thống quan điểm chiến lược, toàn diện và nhân văn. Người khẳng định giáo dục là “quốc sách hàng đầu”, coi đây là công cụ cơ bản để “trồng người” và xây dựng nguyên khí quốc gia. HCM từng nhắc rằng “muốn đi con đường cách mạng thì trước hết cần phải có tri thức” và “một dân tộc dốt là một dân tộc yếu”. Các giá trị cơ bản trong tư tưởng của Người đã được Đảng và Nhà nước ta cụ thể hóa trong các chính sách giáo dục hiện đại (như Nghị quyết 29-NQ/TW năm 2013 đặt “giáo dục con người Việt Nam phát triển toàn diện” làm mục tiêu). Tư tưởng Hồ Chí Minh không chỉ cung cấp nền tảng lý luận vững chắc, mà còn đóng vai trò là kim chỉ nam định hướng cho đổi mới giáo dục. Trong bối cảnh hội nhập và chuyển đổi số, việc vận dụng nhất quán quan điểm giáo dục “toàn diện con người” của Hồ Chí Minh sẽ giúp đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, giàu phẩm chất và sáng tạo, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững của đất nước.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ban Chấp hành Trung ương (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*.
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2021) *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII (Tập 1)*. Hà Nội: Nxb Chính trị quốc gia.
- Đảng Cộng sản Việt Nam (1941), *Chương trình Việt Minh*. Được truy lục từ *Hệ thống tư liệu - văn kiện Đảng*: <https://tulieuvankien.dangcongsan.vn/van-kien-tu-lieu-ve-dang/hoi-nghi-bch-trung-uong/khoa-i/chuong-trinh-viet-minh-665>
- Hồ Chí Minh, *Toàn tập (Tập 1)*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011.
- Hồ Chí Minh, *Toàn tập (Tập 4)*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011.
- Hồ Chí Minh, *Toàn tập (Tập 5)*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011.
- Hồ Chí Minh, *Toàn tập (Tập 9)*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011.
- Hồ Chí Minh, *Toàn tập (Tập 10)*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011.
- Hồ Chí Minh, *Toàn tập (Tập 11)*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011.
- Hồ Chí Minh, *Toàn tập (Tập 14)*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011.
- Hồ Chí Minh, *Toàn tập (Tập 15)*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011.
- Nguyễn Thị Lương Uyên (2023), *Tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện và sự vận dụng của Đảng ta trong thời kỳ đổi mới*. Tạp chí Lý luận Chính trị. Được truy lục từ <https://lyluanchinhtri.vn/tu-tuong-ho-chi-minh-ve-xay-dung-con-nguoi-viet-nam-phat-trien-toan-dien-va-su-van-dung-cua-dang-ta-trong-thoi-ky-doi-moi-186.html#:~:text=Ph%E1%BA%A9m%20ch%E1%BA%A5t%20%C4%91%E1%BA%A1o%20%C4%91%E1%BB%A9c%20%C3%A0,tri%20th%E1%BB> truy cập tháng 5 năm 2025
- Nguyễn Thị Lương Uyên (2023), *Vận dụng quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện trong giai đoạn hiện nay*. Tạp chí Tổ chức nhà nước và lao động. Được truy lục từ <https://tcnn.vn/news/detail/58179/Van-dung-quan-diem-cua-Chu-tich-Ho-Chi-Minh-ve-xay-dung-con-nguoi-Viet-Nam-phat-trien-toan-dien-trong-giai-doan-hien-nay.html#:~:text=Ch%E1%BB%A7%20t%E1%BB%8Bch%20H%E1%BB%93%20Ch%C3%AD%20Minh,n%E1%BA%A3y%20sinh%20t%E1%BB%> Truy cập tháng 5 năm 2025